

Evaluatie van de subsidieregeling voor peuterspelen 2011

§ 1. Inleiding

Van peuterspeelzaal naar peuterspelen/peuteropvang

Per 1 april 2011 is de nieuwe subsidieregeling voor peuterspeelzaalwerk ingevoerd. De subsidie richt zich op een voorschoolse voorziening waar kinderen zich onder (bege-) leiding van volwassenen met een pedagogische opleiding kunnen ontwikkelen. Bedoeling is dat de kinderen samen spelenderwijs leren zonder onderscheid tussen kinderopvang en peuterspelen. Het aanbod gaat uit van een programma voor voorschoolse educatie voor alle peuters. De nieuwe naam van deze voorschoolse voorziening is peuteropvang/peuterspelen. De subsidieregeling voorziet in subsidie voor peuters waarvoor de ouders geen kinderopvangtoeslag kunnen krijgen. Het is voor de ouders in feite een kortingsregeling op de kosten.

Extra beleid

De regeling kent het volgende aanvullende beleid:

- Toeleiding van peuters door het Centrum Jong naar peuteropvang/peuterspelen
- Nadrukkelijker toeleiding van doelgroepkinderen
- Wegnemen van de financiële drempel (de ouderbijdrage) voor doelgroepkinderen via een extra subsidie. Deze extra subsidie is feitelijk een korting van 100% op de ouderbijdrage.

Evaluatie en conclusies

In november 2011 is de regeling geëvalueerd aan de hand van gesprekken met de Baloe, OPA, (de besturen van) de basisscholen en het centrum Jong. Deze notitie is de evaluatie, die uitmondt in een aantal conclusies en aanbevelingen. Genoemde partijen dragen de inhoud van deze notitie. De WMO-raad heeft op 13 januari 2012 een positief advies gegeven over deze notitie.

Algemene conclusies van deze evaluatie zijn:

- Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de subsidieregeling is fors lager dan ingeschat doordat veel ouders gebruik zijn gaan maken van de kinderopvangtoeslag.
- De subsidieregeling werkt maar bereikt kwetsbare kinderen onvoldoende en kan worden geïntensiveerd voor de oudste peuters. De subsidieregeling zou hierop moeten worden aangepast en hiervoor is voldoende budget.

§ 2. Invulling peuteropvang/peuterspelen vanaf 1 april 2011

Per 1 april 2011 is de nieuwe subsidieregeling gestart. De stichtingen voor peuterspeelzaalwerk stopten hun activiteiten. De kinderopvangorganisaties Baloe en OPA namen het werk over en eind 2011 nam Tinteltuin de activiteiten van OPA over.

Het peuterspeelzaalwerk werd per april 2011 omgedoopt in peuteropvang/peuterspelen. Peuters in de kinderopvang (met kinderopvangtoeslag) konden worden gemengd met subsidiekinderen.

Peuteropvang/peuterspelen kent in alle dorpskernen voor alle kinderen een aanbod van voorschoolse educatie.

§ 3. Terughoudend beleid in 2011

In de voorbereiding in 2010 is vanuit het veld (basisonderwijs, de jeugdgezondheidszorg en de peuterspeelzalen) extra aandacht gevraagd voor kinderen die een risico lopen op taalachterstand en voor kinderen die in een kwetsbare opvoedingssituatie zitten. Ook werd gewezen op de behoefte bij oudere peuters aan een extra dagdeel. De subsidieregeling werd echter terughoudend opgezet omdat niet duidelijk was hoeveel kinderen uiteindelijk onder de subsidie zouden vallen (en dus ook niet duidelijk was hoeveel subsidie nodig zou zijn). Zodoende is voorzichtig ((zuinig) begonnen en bleef de kortingsregeling op de ouderbijdrage beperkt tot de doelgroep “taalrisicokinderen.”

§ 4. Aantal deelnemers 2011

Bij begin van de subsidieregeling was het beeld (volgens tellingen in 2009/2010) dat circa 175 kinderen naar de peuterspeelzaal gingen. In de loop der tijd zijn echter steeds meer ouders overgestapt van peuterspeelzaal naar kinderopvang. Bij de subsidieregeling is daarom voor 2011 uitgegaan van 100 subsidiabele peuters, waarvan 20 doelgroepkinderen.

In de loop van 2011 kwamen de werkelijke aantallen (nog lager) uit op het volgende:

	aantal	Subsidie
Peuters regulier	40	€ 38.000,-
peuters uit doelgroep	6	€ 15.000,-
Totaal	46	€ 53.000,-
Subsidiebudget		€ 118.815,-

Het aantal kinderen dat daadwerkelijk van de subsidie gebruik maakte, was dus fors lager dan ingeschat. Uit navraag bij de voormalige speelzalen is duidelijk geworden dat er geen ouders zijn afgehaakt. Dat lijkt ook logisch omdat de ouderbijdrage ten opzichte van 2010 ongewijzigd is gebleven. Wel zijn ouders gedwongen geweest om zich te beperken tot twee dagdelen per week waarvoorheen vooral de wat oudere peuters een of meer extra dagdelen naar de peuterspeelzalen gingen. De conclusie is dat van de geschatte 100 peuters en ruim de helft alsnog is overgegaan naar de kinderopvangtoeslag. In financieel opzicht is dit beeld in 2011 een meevaller voor de gemeente.

§ 5. Toeleiding en indicatie doelgroep

In april/mei 2011 is een protocol ontworpen voor de toeleiding van peuters naar peuteropvang/peuterspelen. Dat protocol geldt algemeen voor de toeleiding van reguliere peuters en heeft speciale aandacht voor de indicatiestelling van doelgroepkinderen met een taalrisico. Het protocol is in oktober 2011 met OPA, Baloe en het Centrum Jong geëvalueerd. Er zijn verbeterafspraken gemaakt (snellere indicaties, duidelijke communicatie) en aanvullend is afgesproken dat de partijen periodiek overleg gaan voeren over kinderen in een kwetsbare thuissituatie.

§ 6. Uitbreiding met andere doelgroep: opgroeiriscokinderen

In de aanloop naar de subsidieregeling was vanuit het veld al aandacht gevraagd voor kinderen in een kwetsbare opvoedingssituatie. In de loop van 2011 is voor deze groep nogmaals aandacht gevraagd. Het gaat om kinderen die qua ontwikkeling in de knel dreigen te raken door de gezinssituatie, waaronder de geestelijke of lichamelijke toestand van een of beide ouders. Extra bezoek aan peuteropvang/peuterspelen is in het belang van de ontwikkeling van het deze kinderen en geldt als ontlasting van het gezin.

Ook de consulenten van sociale zaken signaleren het belang van deze voorschoolse voorziening. Zij signaleren ook dat ouders om financiële redenen geen gebruik maken van peuteropvang/peuterspelen terwijl die voorziening een steun in de rug moet zijn bij de ontwikkeling en de opvoeding van het kind. Deze kinderen missen dus regelmatig het peuterspelen/peuteropvang als tweede opvoedingsmilieu en lopen kans op ontwikkelingsachterstand. Deze kinderen kunnen optimaal worden bereikt en ondersteund door de subsidieregeling uit te breiden. Het toeleidingsprotocol van het centrum Jong kan eenvoudig worden aangepast voor deze doelgroep.

Bijkomend voordeel van toepassing van de subsidieregeling is dat het eenvoudiger is voor ouders want zij hoeven dan geen beroep te doen op een eventuele bijzondere bijstand voor de ouderbijdrage. Vanuit sociale zaken wordt gesignaleerd dat de bijzondere bijstandsprocedure hiervoor een te hoge drempel vormt. Toepassing van de subsidieregeling bevordert dus de deelname en is tegelijkertijd een vereenvoudiging.

Al met al is het voorstel om voor de opgroeiriscokinderen (net als voor taalriscokinderen) vanaf 2012 het volgende beleid toe te passen:

- Breng de kinderen onder de subsidieregeling;
- Zorg voor toeleiding door het Centrum Jong naar peuteropvang/peuterspelen.

De kosten hiervoor bij acht kinderen worden geraamd op € 21.000,-.

§ 7. Ruimte voor extra beleid en/of bezuinigen

Het aantal peuters dat gebruik maakt van de huidige subsidieregeling is circa 48 en de kosten daarvan zijn € 61.000,-. Het subsidiebudget in 2012 is circa € 121.000,-. Dit biedt ruimte voor extra beleid.

In de evaluatie is in elk geval naar voren gekomen dat het erg is aan te bevelen om de doelgroep uit te breiden met opgroeiriscokinderen (zie de vorige paragraaf). De kosten daarvan worden geraamd op € 21.000,-. Met de partijen in het veld is ook gesproken over verbetering van het aanbod op andere fronten. Daarbij kwamen de volgende twee punten (in volgorde van prioriteit) naar voren:

- Een extra dagdeel (van 10 naar 13 uur per week) voor de oudere doelgroepeuters vanaf drie jaar (extra kosten: € 6.500,-);
- Een extra dagdeel (van 6 naar 9 uur per week) voor de oudere (reguliere) peuters vanaf drie jaar (extra kosten € 10.000,-);

Voor beide punten geldt de argumentatie dat de oudere peuters in het algemeen gebaat zijn met extra peuterspelen en daar ook aan toe zijn. Dat geldt niet voor de jongste peuters: die zijn qua ontwikkeling op motorisch en sociaal-emotioneel vlak nog niet voldoende rijp en ontvankelijk voor een intensiever educatief aanbod.

Uitbreiding voor de oudste peuters komt de algemene ontwikkeling en de voorbereiding op de basisschool ten goede. Voor doelgroepkinderen is dit nog meer het geval: de huidige 10 uur per week is een minimum.

Onderstaande tabel geeft een financiële vertaling van de voorstellen.

	Aantal	Subsidie
Peuters regulier	40	€ 40.000,-
peuters uit doelgroep	8	€ 21.000,-
Totaal	46	€ 61.000,-
subsidiebudget		€ 121.000,-
ruimte		€ 60.000,-
Extra beleid		
Doelgroep opgroeirisico	8	€ 21.000,-
extra dagdeel doelgroep Vanaf 3 ^{de} jaar	8	€ 6.500,-
Extra dagdeel reguliere peuters vanaf 3 ^{de} jaar	20	€ 10.000,-
Totaal extra beleid	36	€ 37.500,-
Resterende ruimte		€ 22.500,-

§ 8. Tarief en ouderbijdrage 2012

De subsidieregeling gaat uit van een subsidie die gelijk is aan het maximum uurtarief volgens de kinderopvangtoeslag, en op het heffen van een ouderbijdrage. Voor 2011 kwam dat neer op:

Uurtarief : € 6,36

Ouderbijdrage: € 2,49

Netto subsidie: € 3,90

In 2011 hebben de aanbieders van peuteropvang/peuterspelen het maximumtarief aangehouden. Nu is het in 2012 zo dat het maximum uurtarief door de rijksoverheid is bevroren terwijl de aanbieders in den lande steeds vaker een hoger tarief hanteren omdat het bedrag van de overheid geen realistisch kostprijsbedrag meer zou zijn. Kwalitatief goede opvang lijkt met dit tarief niet (meer) mogelijk. Ouders krijgen dus in toenemende mate te maken meer extra kinderopvangkosten voor eigen rekening.

In 2012 hanteren ook de aanbieders in Wormerland een hoger tarief. Dat geldt zowel voor Baloe als voor Tinteltuin. Hun tarief in 2012 is als volgt:

Maximum: € 6,36

Baloe : € 6,49

Tinteltuin: € 6,65 ¹⁾

¹⁾ Per 22 november 2011 is OPA gestopt met alle vormen van kinderopvang, inclusief peuterspelen. De vestigingen zijn overgenomen door Tinteltuin.

Tinteltuin hanteert voor alle vestigingen een uniform tarief maar overweegt voor de situatie in Wormerland een lager tarief om de overgang van OPA te versoepelen.

De tarieven ontwikkelen zich dus los van de rijksnorm en vanaf 2012 botst de subsidieregeling dan ook met de praktijk. Hiervoor zijn twee oplossingsrichtingen:

1. De gemeente houdt vast aan het maximum uurtarief en de ouders passen het verschil bij. In dat geval moeten de ouders dus een hogere (en verschillende) ouderbijdrage betalen en gaan de beide aanbieders concurreren op prijs.
2. De gemeente is bereid het werkelijke uurtarief (onder aftrek van de vaste ouderbijdrage) te subsidiëren. In dat geval is er een verschil in subsidie en ligt het voor de hand dat de laagste aanbieder de prijs optrekt naar het hoogste niveau.

Afweging en advies:

Optie 2 geeft de gemeente geen enkele grip meer op de hoogte van de subsidie en kan prijsopdrijvend werken. Dat zijn overwegende redenen om te kiezen voor optie 1 en vast te houden aan het maximum uurtarief van € 6,36. Dit betekent dat wat de aanbieder extra boven de € 6,36 rekent, leidt tot een hogere eigen bijdrage van de ouders. Dit geldt niet voor de doelgroepkinderen voor wie immers ook de eigen bijdrage wordt gesubsidieerd. Voor deze kinderen is de subsidie dan gelijk aan het tarief van de kinderopvanginstelling. Als dat tarief in de toekomst buitenmatig hoog wordt, kan de regeling worden herzien.

§ 9. voorschoolse educatie

Het is al in de inleiding gezegd: het aanbod van peuteropvang/peuterspelen bevat een programma voor voorschoolse educatie van 6 uur voor de reguliere peuters en van 10 uur voor de doelgroepkinderen.

Zowel Baloe als OPA gebruiken in 2011 een eigen programma, te weten:

Baloe : Sporen

OPA : Puk en co

Beide programma's zijn erkend in het kader van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. De programma's voldoen aan de eis dat ze tenminste 10 uur per week worden aangeboden aan de doelgroepkinderen.

GGD-inspectie

De GGD beoordeelt bij de kinderopvanginspectie of wordt voldaan aan de basiskwaliteit van voorschoolse educatie. Over OPA is gerapporteerd dat weliswaar aan de wettelijke eisen wordt voldaan, maar dat de leidsters op het punt van vve nog in opleiding zijn en dat het programma nog

onvoldoende wordt toegepast. Dit werd in januari 2011 gerapporteerd, op het moment dat de subsidieregeling nog niet in werking was. Na inwerkingtreden is nog geen nieuwe inspectie uitgevoerd. Over de vve bij Baloe heeft de GGD geen opmerkingen gemaakt.

Onderwijsinspectie

Het is de bedoeling dat de onderwijsinspectie het functioneren van vve gaat inspecteren en toetst aan het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Dit zal voor het eerst in 2012 gebeuren. De vve-inspecties zijn ontwikkelingsgericht. Dat wil zeggen dat de onderwijsinspectie de voorschoolse voorzieningen zal stimuleren om zo goed mogelijk werk te maken van educatie.

§ 10. Conclusies en aanbevelingen

Algemene conclusies zijn:

- Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de subsidieregeling is fors lager dan ingeschat doordat veel ouders gebruik zijn gaan maken van de kinderopvangtoeslag.
- De subsidieregeling werkt maar bereikt kwetsbare kinderen onvoldoende en kan worden geïntensiveerd voor de oudste peuters. De subsidieregeling zou hierop moeten worden aangepast en hiervoor is voldoende budget.

Toeleiding

Voor de toeleiding door het Centrum Jong zijn inmiddels verbeterafspraken gemaakt.

tarieven

De aanbieders van peuteropvang/peuterspelen kunnen niet meer voldoen aan het maximum uurtarief volgens de subsidieregeling. Dit geldt voor kinderopvang in den lande in het algemeen. Het voorstel is om in de subsidieregeling zoveel mogelijk vast te houden aan het maximum bedrag volgens de toeslagregeling. Dat betekent dat aanbieders gaan concurreren op prijs en dat de ouders mogelijk een hogere eigen bijdrage moeten betalen.

Aanbod voorschoolse educatie

Het aanbod voldoet aan de basisvoorwaarden. In 2012 zal met name de onderwijsinspectie inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering.

Intensivering van het beleid

De verbetering van de subsidieregeling ligt met name op het bieden van extra aandacht aan deze jonge leeftijdsgroep: extra aandacht voor kinderen in een knellende thuissituatie en extra aandacht voor de oudste peuters. Er is vanuit onderwijs en kinderopvang gesignaleerd dat doelgroepkinderen beter bediend kunnen worden: voor kinderen in een kwetsbare opvoedingssituatie is verruiming van de subsidieregeling zeer gewenst.

Daarnaast is het gewenst om de oudste peuters een extra dagdeel van 3 uur aan te bieden. Deze intensivering geldt voor zowel de doelgroepeuters als voor de reguliere peuters.

Het subsidiebudget biedt ruimte voor bovenstaande punten het beleid te intensiveren. Het voorstel is dit als onderstaand in volgorde van prioriteit te doen:

1. Uitbreiding doelgroep met opgroeierisicokinderen (€ 21.000,-)
2. Verruiming van het aanbod voor de oudste peuters uit de doelgroepen van 10 naar 13 uur per week (€ 6.500,-)
3. Verruiming van het aanbod voor de oudste peuters regulier van 6 naar 9 uur per week (€ 10.000,-)

0-0-0-0-0-0